

Islamisk-Kristent Studiecenter (IKS) - Center for Sameksistens

Årsberetning 2008-9 v. formanden, Lissi Rasmussen, den 16. marts 2009

Islamisk-Kristent Studiecenter flyttede pr. 1.juli sit sekretariat til det nye dansk-sprogede muslimske center, Nørrebrogade 32.1, hvor også Moskéforeningen, Muslimer i Dialog og Islam Info & Foredrag holder til. Disse har også tidligere brugt IKS' lokaler og er vores nærmeste muslimske samarbejdspartnere. Vi er efterhånden kommet godt på plads og har vænnet os til de nye omgivelser. Denne generalforsamling er således den første i disse lokaler. En stor del af arbejdet er fortsat, herunder særligt centrets ligebehandlingsarbejde og omsorgsprojekt, som begge dele er kraftigt ekspanderet gennem det sidste år. Størstedelen af vores bibliotek befinder sig midlertidigt på Center for Europæisk Islamisk Tænkning på Det Teologiske Fakultet (KU), og en del af vores ting er opmagasineret i kælderen under Skt. Johannes Kirke.

Ansatte

Naveed Baig har fra 1.feb. 2008 været ansat som projektleder på Rigshospitalet og Herlev Hospital og har været aflønnet af de to hospitaler og IKS (den sidste ved hjælp af midler fra Københavns Kommune) - med en tredjedel hver. Bevillingen fra IKS er ophørt pr. 1.jan. i år. Der søges stadig projektmidler til ham, da aflønningen fra de to hospitaler er taget af en underskudsgaranti.

Eva Bernhagen har været ansat fra 1.maj 2007 til 30.april 2008 med gennemsnitligt 7 timer ugentligt til varetagelse af forskellige dialogprojekter. Eva vikarierer nu (1/3-1/7 2009) for undertegnede under min studieorlov i mit embede som stiftspræst, hvilket også inkluderer mit arbejde med IKS.

Arbejdsgruppe af frivillige

Flere frivillige er kommet til i det forløbne år, også som ressourcepersoner i Etnisk Ressourceteam. *Stéphanie Torbøl* fungerer som koordinator af teamets arbejde på Bispebjerg Hospital. *Sabeen Shamil* arbejder bl.a. sammen med Eva med vores ligebehandlingsprojekter.

Åbent hus: Første fredag i måneden kl. 15.30-17.30, hvor alle frivillige eller andre som blot interesserer sig for centrets arbejde, kan være med. Her drøftes og forberedes aktiviteter, og man kan lave aftaler med hinanden og hygge sig. Måske vil det blive udvidet til at gælde flere fredage.

Projektvejledning, rådgivning, foredragsvirksomhed og gruppebesøg fra uddannelsesinstitutioner

Der har som sædvanlig været henvendelser om rådgivning og kontakter i forbindelse med projekter, foredrag og oplæg. Gruppebesøg især fra seminarier og gymnasier. En række foredrag og oplæg er blevet holdt af centrets medarbejdere, bl.a.

Eva og Naveed: Kirkens Korshær, Fredericia. Zahles seminarium om IKS' aktiviteter

Naveed og Theo: Forelæsninger i etik og livsopfattelser i islam og kristendom for Sygeplejeskolen i Hillerød, dels i forbindelse med Internat for Hillerød Sygeplejeskoles ledere og undervisere i Liseleje og igen for studerende, undervisere og andre interesserede den 24.marts i Auditoriet, Hillerød Hospital..

Naveed: Haderslev-seminar om 'A common word'. Rosborg gymnasium, Vejle: Samtalecafe for kristne og muslimske studerende. Trinitatis kirke: Skæbne og fri vilje. KFUM-spejderes dialoglejr i Kolding med deltagelse af både muslimer og kristne. Teologisk Fakultet, Oslo Universitet om omsorgstraditioner i islam, jødedom og kristendom.

Naveed og Lissi underviser den 17. marts på kursus om *pastoral omsorg* i forhold til etniske minoriteter på kursus, *Folkekirkens møde med muslimer og islam* under Teologisk Pædagogisk Center, Løgumkloster, arr. af Folkekirke & Religionsmøde. Der deltager 16 præster fra hele landet. Fatih har deltaget i dialogmøde i Hvalsø kirke samt i uformel kontakt mellem Mosaisk Trossamfund og muslimske grupper.

Studiegrupper

Der er en *ungdomsgruppe* på Nørrebro (N-bro gruppen) og en *dialoggruppe* i traditionel forstand. Desuden er en studiegruppe (ca. 10 deltagere), hvis mål er at læse Koran og Bibel-tekster sammen, lige blevet etableret (under ledelse af Theodor Jørgensen og Safet Bektovic). En kristen og en muslim fremlægger deres forståelse af tekster fra hinandens skrifter.

Hospitalsprojekt

IKS' omsorgsprojekt bliver mere og mere omfattende. Der er øget efterspørgsel efter Naveed og teamet både mhp. patientbesøg og rådgivning/undervisning, også på andre hospitaler. Der er nu 30 ressourcepersoner. De nye ressourcepersoner har gennemgået et kursus over tre lørdage. Der foretages en evaluering ved Maria Kristiansen, PhD-stud. ved Institut for Folkesundhedsvidenskab, som kan understøtte projektets fremtidige drift.

Der arbejdes på en *antologi* om Tro og Omsorg/etik i det multikulturelle sundheds- og socialvæsen (red. af Marianne Kastrup, Naveed Baig og undertegnede), som udgives på Reitzels Forlag primo 2010.

Naveed og Lissi har siden sommeren sidste år samarbejdet med psykolog *Peter Elsass*, Institut for Psykologi med henblik på efteruddannelse af præster og imamer om sjælesorg. Vi opnåede dog ikke tilstrækkelig støtte til hele projektet. Der sættes to supervisionsgrupper i gang til efteråret. Efter samtale med Kriminalforsorgen håber vi at kunne inkludere de nye "fængselsimamer" i undervisningen.

Ligebehandlingsprojekter

1. IKS har stadig to repræsentanter i *Ligebehandlingsudvalg* under *Rådet for Menneskerettigheder*, nemlig Amani Hassan og Sabeen Shamail (begge studerende).
2. *Undervisningsprojekt under EU* (i alt 7 partnerorganisationer). Der forberedes et træningskursus i workshopform her i centret i august måned om mangfoldighed og diskrimination relateret til religion, med tema-specifikke moduler til brug i voksenundervisning. Erfaring med brug af undervisningsmateriale formidles tilbage til CEJI. Sofie deltog i Teacher Training Workshop, Religious Diversity and Anti-Discrimination Training. 1-6 Maj 2008 i Istanbul.
3. Siden midten af juni 2008 samarbejde med *Ungdomsbyen i Rødovre* (samarbejdspartner til Institut for Menneskerettigheder) om kursustilbudet, *Medborgerskabet - Alle inklusiv*, som tilbydes 8.-10.klasser i folkeskolen. Projektet støttes af Integrationsministeriet. IKS har været med til at udvikle undervisningsmateriale og skal fungere som instruktører.

Kursus for religiøse ledere med indvandrerbaggrund

Et tre-dages kursus, *Integration – en multireligiøs tilgang* om medborgerskab blev afholdt på Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, DPU den 7.-9. okt. 2008.

Kurset, der henvender sig til alle trossamfund i Danmark, er en del af et transnationalt pilotprojekt. Formålet var at gøre de religiøse ledere bekendt med dansk historie, kultur, uddannelsessystem, politisk system, retssystem og det religiøse landskab.

I kurset deltog 23 religiøse ledere, som har opholdt sig i Danmark i kortere eller længere tid - 8 tyrkiske og 2 pakistanske imamer og 13 præster med oprindelse i Afrika og Asien. IKS har været med til at forberede kurset, og undertegnede medvirkede som underviser.

Dansk-egyptisk dialogkonference

Nummer tre i rækken af kristen-muslimske, dansk-egyptiske dialogkonferencer (arrangeret af IKS og Danmission i samarbejde med den egyptiske organisation, Coptic-Evangelical Organisation for Social Services (CEOSS)) blev afholdt den 22.-24. aug. 2008 på Brogården, Middelfart.

Konferencen havde titlen, *Youth and Cross-Cultural Understanding*. Der deltog 20 fra Danmark og 15 fra Egypten, politikere, mediefolk, repræsentanter fra ungdomsorganisationer, dialogaktive unge etc.

Efter konferencen deltog de egyptiske og københavnske deltagere i en fælles spisning i IKS.

Venskabskontakter på Nørrebro

mellem folkekirkemenigheder og moskéer. Kontakterne fortsætter på lokalt plan. Vi håber at kunne tage fat i projektet igen snarest, i samarbejde med Stiftsudvalget for Folkekirke & Religionsmøde..

Debatmøder:

7.juli 2008: Vores første aktivitet i den nye struktur var en rundbordssamtale med *Syed Asmat Gilani*, sufi-shaykh og imam, Islamabad om, hvilken rolle sufisme bør spille i verden i dag. Seminaret fandt sted i Center for Europæisk Islamisk Tænkning. Et resumé af Gilanis indlæg blev bragt i det seneste nummer af Tidsskrift om Islam & Kristendom. *Der var knap 30 deltagere i seminaret.*

30.okt.: *Åbent Hus* for medlemmer og andre interesserede. Deltagere i Pakistanturen viste billeder og fortalte om deres oplevelser på turen. Desuden talte formand for det nyetablerede Nørrebro Lokaludvalg, Kim Christensen.

10. dec.: Der var annonceret visning af dokumentarfilmen, *DET ARABISKE INITIATIV* – med deltagelse Jakob Skovgaard-Petersen, instruktøren og to egyptiske journalister fra islamonline. På grund af interne uoverensstemmelser mellem Dox-on-wheels og Nyhedsbrevet om Det Arabiske Initiativ måtte det aflyses.

5. jan. 2009: *Kampen om sundheden v.* Lasse Skovgaard, cand.mag. et pæd., forsker ved Scleroseforeningen og på Københavns Universitet (Rigshospitalet)

3. feb.: *Søren Kierkegaard og islamisk filosofi v.* lektor Safet Bekotovic. Mødet fandt sted i Sankt Johannes Gården med op mod 100 deltagere (unge, halvdelen muslimsk baggrund). Var annonceret på Facebook. Der var stor interesse for islamisk filosofi, så vi planlægger et kursus senere.

Studietur til Pakistan:

Otte kristne og muslimer fra IKS opholdt sig den 10.-21.okt. i Pakistan. Formålet var at fremme gensidig respekt mellem danskere og pakistanere, mellem kristne og muslimer ved at besøge forskellige universiteter, studiecentre og religiøse institutioner i Islamabad, Rawalpindi og Lahore, afholde seminarer om kristen-muslimsk dialog og samarbejde og udveksle erfaringer og synspunk-

ter med kristne og muslimske ledere, intellektuelle, politikere og græsrodsarbejdere. Man kan læse om turen og vore refleksioner og om situationen i Pakistan i det seneste Tidsskrift om Islam & Kristendom.

15.nov. 2008: *Iqbal-seminar* i Høje Taastrup, arrangeret af den skandinaviske afdeling af Iqbal akademiet. Safet, Naveed og jeg deltog med taler. Vi fik mulighed for at tale om vores rejse til Pakistan og syn på Muhammad Iqbal.

IKS og Udenrigsministeriet arbejder på en opfølgningstur til efteråret for nogle af deltagerne til Pakistan med henblik på at planlægge et udvekslingsprogram mellem universiteter i Pakistan og *Det Teologiske Fakultet og IT-Universitetet* samt *Center for IT Innovation, KU*.

Andre projekter

Som opfølgning på *Danske Kirkers Råds* respons ang. A Common Word (de 138s brev) blev efter et møde i Odense startet en samtalegruppe, bestående af repræsentanter fra Muslimernes Fællesråd og Dansk Muslimsk Union samt fra Danske Kirkers Råd. Fra IKS deltog undertegnede. IKS vil i fremtiden være observatør.

Besøg fra udlandet:

Flere amerikanske studerende har været på besøg for at få materiale og rådgivning til deres PhD-afhandlinger og andre projekter. Vi havde bl.a. besøg af følgende:

7. april 2008: Sian Jones og Jamie Bartlett fra Demos (en London- baseret tænketank) arbejder med et projekt, finansieret af Economic and Social Research Council om "Understanding the relationship between violent and non-violent radical Islamist mobilization". Komparativt stadium (to år) af Danmark, Frankrig, Holland, England og Canada.

20.maj: Religionsdialog netværk, Svenska Kyrkan, Uppsala (Lovisa Möller)

9. juni: Rev. *Brent Smith* fra Den Lutherske Kirke, Missouri Synod (LCMS) er Regional Director, Eurasia LCMS Oberursel, Germany. Søger nye måder at samarbejde med muslimer på.

7. juli: *Syed Asmat Hussain Shah Gilani*, som senere var vores vært i Pakistan.

21. okt.: Rundbordssamtale med medarbejdere fra Den amerikanske ambassade og fire besøgende muslimer fra USA (ledet af Andreas Rude).

24. nov.: 8 Personer fra Sveriges Kristne Råd, Programråd for samarbejde mellem kirke og skole. Elaine Lindblom.

Medarbejderes aktiviteter i og udenfor Danmark (relateret til IKS)

Naveed Baig deltog i en konsultation den 1.-4.dec. 2008 i Edinburgh. Kristne og muslimer fra de lande, hvis lutherske og anglikanske kirker er med i Porvoo-samarbejdet (plus Danmark) deltog for at udveksle erfaringer om kristen-muslimske relationer og for at drøfte A Common Word.

Naveed og Fatih Alev deltog i slutningen af marts 2008 i symposium i forbindelse med *World Economic Forums 'West-Islam dialogue project'*: Mødet, som foregik i London, handlede om forummets rapport om dialogens status.

I jan. 2009 deltog de begge i *Muslim Leaders of Tomorrow's* internationale møde i Doha. Desuden deltog Fatih i *World Economic Forums* årlige møde i Davos, Schweiz.

Stéphanie Torbøl deltog lørdag den 15. november 2008 i et seminar om temaet, ”Ytringsfrihed og Religioner” under den årlige *Muslimsk-Kristne Mødeuge* i Paris, arrangeret af *Det Europæiske Institut for Humaniora* i Paris (*IESH*) i samarbejde med *Muslimsk-Kristen Venskabsgruppe (GAIC)* og *Katolsk Institut, Paris (ICP)*. Stéphanie skriver om mødet i det seneste nummer af vort tidsskrift.

Lissi Rasmussen

Blev valgt som første suppleant til det nyetablerede Nørrebro Lokaludvalg den 22. maj 2008.

Besøgte i april 2008 Centre for the Study of Islam and Christian-Muslim Relations, Birmingham University.

Er i oktober 2008 gået i gang med et *projekt i Københavns fængsler* om unge kriminelle med etnisk minoritetsbaggrund. Hvem er de? hvad er deres livshistorier? ønsker for fremtiden? Der er foretaget over 50 interviews og 6 gruppesamtaler. Resultaterne af undersøgelsen vil forhåbentlig kunne fremlægges sidst på året og vil kunne bruges af Kriminalforsorgen, fængsler, politi, skoler, kriminalpræventivt arbejde etc.

Tidsskrift/Nyhedsbrev

Det første nummer af 2008 udkom i juli måned med overskriften ”Mistænksomhed eller nysgerrighed” og omhandler bl.a. kirkelige svar på brevet fra de 138 muslimske lærde til verdens kirkelige ledere. Andet nummer udkom i februar og har fokus på kristne og muslimer i *Pakistan*. Næste nummer vil udkomme i juni måned.

Desuden udsendes til medlemmer med mellemrum et elektronisk nyhedsbrev.

Medlemmer

Der er pt. ca. 120 individuelle medlemmer og 27 kollektive medlemmer (inkl. støttemedlemmer).

Økonomi

Betaler nu kr.2.000 i husleje. Vore 5 års kontrakter med menighedsråd udløber i år. Vi håber at kunne forny dem eller en stor del af dem. Vi har dog fået flere kollektive medlemskaber i år.

Afslutning

Der er sket meget i det forløbne år indenfor det område vi arbejder med og her, hvor vi er placeret, på Nørrebro. Der har været meget ensidig fokus på ”indvandrerbander”. Mediernes og politikernes dagsorden i denne sag har bestemt ikke fremmet en positiv udvikling, tværtimod. Det har været glædeligt at se de mange positive tiltag der har fundet sted blandt den lokale befolkning, især på Nørrebro – demonstrationer, dialoginitiativer, koncerter (f.eks. 700 deltagere forleden i Korsgadehallen og det store ligtog, hvor tusinder af mennesker deltog).

Der synes at være en mere tydelig og udtalt vilje generelt til at gøre noget for at få fællesskabet, samhørigheden på Nørrebro til at vokse sig stærkt nok til at modstå de kræfter, der splitter. Dette er nye toner i forhold til den lidt fortraskede sang om, at *nu skal vi til* at tale sammen og skabe dialog, som om der intet er i forvejen. Der synes at være en ny bevidsthed om, at vi ikke skal begynde forfra: Der er et fællesskab, og det er godt og stærkt. Heldigvis står IKS ikke så alene mere i dette arbejde ud fra parolen om, at der er *styrke i fællesskab og svaghed i splittelse*.